

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudce Faisala Husseiniho a soudkyně Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupen Mgr. Zuzanou Kratěnovou, advokátkou se sídlem Bělehradská 572/63, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2024, č. j. 13 Az 4/2024-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce podal dne 31. 7. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Uvedl, že je uzbecké národnosti i státního občanství. Je muslim a nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyl členem žádné politické strany a ani nebyl politicky aktivní. Má partnerku ukrajinské národnosti, se kterou čekají dítě. Ve vlasti naposledy žil ve městě M.. V roce 2021 na německé vízum přicestoval do Hamburku, v září 2021 se domluvil s právníky v Polsku ohledně vyřízení pracovní karty na tři roky, ti mu řekli, že proces může trvat i rok. Právník mu dal dokumenty s tím, že mu zavolá, až bude karta připravená. Čekal v Polsku rok a občas jezdil do Prahy jako turista. V lednu 2023 ho přátelé pozvali na oslavu v Nizozemsku, na cestě ho kontrolovala policie v Drážďanech, která mu sdělila, že v EU pobývá nelegálně a dokument od právníka je zamítnutím žádosti o polské vízum. Německá policie jej předala do České republiky, která ho vyhostila na dva roky ze Schengenského prostoru. V rámci EU pobýval v Německu, Polsku a Nizozemsku, v České republice je od ledna 2023. O mezinárodní ochranu žádá poprvé, je zdravý a má čistý trestní rejstřík. Jeho ukrajinská partnerka byla při podání žádosti v pátém měsíci těhotenství, chce ji podporovat, ona nemůže zpět na Ukrajinu kvůli válce a žalobce s ní nemůže jet do Uzbekistánu, protože tam není práce. Jeho muslimská rodina partnerku neakceptuje, protože je křesťanka.

[2] Žalobce dále uvedl, že neplánoval opustit Uzbekistán, ale kamarád mu nabídl, zda nechce jet do Německa, s čímž souhlasil. Odcestoval ze zvědavosti. V Uzbekistánu byl naposledy v roce 2021. Požádal o mezinárodní ochranu, protože je jeho partnerka těhotná a musí se o ni postarat. Žádost podal až nyní, protože předtím probíhalo řízení o žalobě proti vyhoštění, která byla zamítnuta. Chce zůstat s partnerkou a dítětem v Praze. V případě vycestování do Uzbekistánu by ji rodina nepřijala a žalobce nemá jinou možnost bydlení než v domě u rodičů. Sam neodcestuje, nechce být od dítěte odloučen dva roky. Na otázku, co by se stalo, kdyby s partnerkou přicestoval do Uzbekistánu, odpověděl, že jeho rodina ve svých nárocích nesleví a je schopna nepustit je do domu. Partnerka je křesťanka, nechce konvertovat k islámu a žalobcova rodina je muslimská. Společné dítě bude muslim, nikoli křesťan, protože podle patriarchálního zákona je slovo muže hlavní a žalobce rozhodl, že jejich syn bude vychováván v islámské víře. Partnerka s jeho rozhodnutím souhlasila, protože si ho váží. Sama však ze své víry nesleví, ale co se týče dítěte, je to o kompromisu, protože žalobce je otec a dal dítěti život. V Uzbekistánu nemá práci a také nemá jinou možnost bydlení než u rodiny. Kdyby v Uzbekistánu pracoval a pronajímal si byt, celý jeho plat by byl vynaložen na nájemné. Kdyby jeho partnerka nebyla těhotná, nic by mu v návratu do vlasti nebránilo. V Uzbekistánu neměl problémy, v případě návratu by mu nic nehrozilo, ale návrat by znamenal riziko a nejistotu.

[3] Ministerstvo rozhodnutím ze dne 11. 12. 2024 mezinárodní ochranu žalobci neudělilo. Žalovaný uvedl, že důvodem podané žádosti je snaha o legalizaci pobytu a tíživá ekonomická situace v zemi původu žalobce a obava, že žalobcova partnerka nebude přijata jeho rodinou v Uzbekistánu. V Uzbekistánu se měl dobře, žádné potíže neměl, v případě návratu by mu nic kromě nejistoty a rizika nepřijetí jeho partnerky ze strany rodiny nehrozilo. Žalovaný konstatoval, že během správního řízení nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by naplňovaly jeden z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo závěrem uvedlo, že pokud bude mít žalobce v případě návratu rodinný spor ohledně rozdílného náboženství partnerky, má možnost odstěhovat se na jiné místo v rámci Uzbekistánu, kde s přítelkyní mohou žít. K tomu dodalo, že žalobce v průběhu správního řízení nevyvrátil, že by tato varianta byla možná, pouze sdělil, že by kvůli nízkým mzdám v zemi původu měl finanční komplikace.

II.

[4] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 27. 6. 2024, č. j. 13 Az 4/2024-32. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

[5] Městský soud žalobu zamítl, neboť se plně ztotožnil se závěry ministerstva. Dodal, že žalobce pobývá v České republice jen krátce, pouze od ledna 2023, kdy s ním bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění. I se svou partnerkou, která nemá české občanství, je velmi krátce, seznámil se s ní v březnu 2023, což byl stejný měsíc, kdy měl podle správního rozhodnutí vycestovat. V lednu 2024 se narodilo dítě, žalovaný však již během správního řízení vzal v úvahu, že je žalobcova partnerka těhotná, nicméně se nejedná o okolnost, která by zásadně měnila žalobcův případ. Narodené dítě nemá české občanství, protože se narodilo občanům Uzbekistánu a Ukrajiny. Žalobcovy vazby na Českou republiku tak trvají velmi

pokračování

krátce a nevztahují se k občanům České republiky, proč není důvod, proč by žalobce se svou rodinou nemohl pobývat v Uzbekistánu. Finanční náročnost kvůli narození dítěte a ztrátě příjmu pečujícího rodiče pociťují i rodiny v České republice a řada rodičů z různých důvodů nesouhlasí s volbou životního partnera svého potomka; jedná se proto o běžné starosti, které rozhodně nejsou bez dalšího azylově relevantní. Dále městský soud dodal, že z azylového příběhu žalobce je zřejmé, že se do země původu nechce vrátit zejména z ekonomických důvodů (nízké mzdy a nutnost placení nájemného). Ekonomické potíže v zemi původu však nemohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Špatná ekonomická situace v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu dopadá stejně na všechny občany a není důvodem pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Žalobce je v produktivním věku a bez zjevné limitace v přístupu k zaměstnání, bude tedy ve shodné situaci jako kterýkoliv občan Uzbekistánu.

III.

[6] Žalobce (*stěžovatel*) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[7] V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že nezákonnost napadeného rozsudku spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky soudem, v existenci vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty žalovaný porušil zákon o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to způsobilo nezákonnost rozhodnutí žalovaného, a pro tuto vadu měl soud rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany zrušit.

[8] Stěžovatel trvá na tom, že správní orgán porušil zásadu materiální pravdy, nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a neprovedl řádně všechna potřebná šetření k objasnění všech okolností rozhodných pro posouzení věci. Správní orgán nepřezkoumal a ani se nezabýval dostatečně všemi tvrzeními stěžovatele uvedenými v jeho podáních. Stěžovatel je státním příslušníkem Uzbekistánu, je uzbecké národnosti a dorozumí se uzbecky, rusky a anglicky. Jeho náboženským přesvědčením je islám. Nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyl členem žádné politické strany a ani nebyl politicky aktivní. Se svojí partnerkou ukrajinské národnosti má dítě. Stěžovatel žádá o mezinárodní ochranu poprvé, je zdravý a má čistý trestní rejstřík. Jeho ukrajinská partnerka a matka jeho dítěte je křesťankou, a tedy muslimská rodina stěžovatele by ji nikdy neakceptovala. Stěžovatel chce zůstat s partnerkou a dítětem v Praze. V případě vycestování do Uzbekistánu by ji rodina nepřijala, a stěžovatel nemá jinou možnost bydlení než v domě u rodičů. Stěžovatel sám nemůže odcestovat, a to z důvodu, aby nebyl odloučen od svého dítěte.

[9] Podle stěžovatele závěr, že pokud chtěl legalizovat svůj pobyt v ČR, bylo spíše namístě postupovat podle předpisů cizineckého práva, zejména podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), nemůže v kontextu celé záležitosti s ohledem na výše uvedené obstát. Stejně tak nemůže obstát závěr, že důvodem pro udělení mezinárodní ochrany nemohou být nepříznivé ekonomické důvody na straně stěžovatele ani nepříznivé ekonomické podmínky v domovském státu; je nepřiléhavý, neboť tento důvod stěžovatel ani netvrdil, tedy neuplatňoval.

[10] Stěžovatel trvá na tom, že neposkytnutí mezinárodní ochrany se v jeho případě neopírá o zákonné důvody. Dle stěžovatele je naopak zřejmé, že stěžovatel, resp. jeho partnerka a zároveň matka jeho dítěte (tedy jeho rodina) by mohla mít problémy a odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., zákon o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Správní orgán se dle stěžovatele nedostatečně vyjádřil ke všem tvrzeným skutečnostem, které uvedl v průběhu správního řízení, tedy nedostatečně rozebral, z jakých důvodů nepovažuje tyto skutečnosti za azylově relevantní. Stěžovatel se i nadále domnívá, že všechny zjištěné individuální okolnosti jeho případu byly jak soudem, tak i správním orgánem nesprávně posouzeny též po právní stránce, kdy shledaly, že není dán důvod pro udělení azylu, neboť nebylo zjištěno, že by žalobce mohl ve vlasti pociťovat odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů nebo že by mu takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti. Dle stěžovatele jsou v jeho případě kumulativně splněna všechna následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (§ 15 zákona o azylu).

[11] Stěžovatel závěrem opakovaně neguje, že by se podáním žádosti o azyl snažil o legalizaci svého pobytu na území České republiky, jak je to zcela nedůvodně uvedeno v napadeném rozsudku, resp. že se do země původu nechce vrátit zejména z ekonomických důvodů.

IV.

[12] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je dle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[13] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon. Důvodům přijatelnosti kasační stížnosti se stěžovatel v kasační stížnosti vůbec nevěnoval.

[14] Nepřezkoumatelnost je třeba vykládat jako nemožnost určité rozhodnutí přezkoumat (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost v obecné rovině. Nejvyšší správní soud tak uvádí, že z odůvodnění napadeného rozsudku je patrné, jaký skutkový stav vzal městský soud za rozhodný, jak uvažil o pro věc podstatných skutečnostech, jakým způsobem postupoval při jejich posuzování a proč pokládá stěžovatelovy námitky za nedůvodné (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne

pokračování

4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Nejvyšší správní soud ověřil, že se městský soud v napadeném rozsudku jednotlivě vyjádřil k uplatněným žalobním bodům, žádný z nich neopomněl a věcně a srozumitelně vypořádal veškeré žalobní námitky. Poukázal na důvody stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany (ekonomická situace v zemi původu i náboženské vyznání partnerky). Napadený rozsudek není nepřezkoumatelný.

[15] V kasační stížnosti stěžovatel tvrdí, že pociťuje odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že pronásledováním může být takové jednání, které působí závažné porušení lidských práv (a to ne všech lidských práv, ale pouze základních lidských práv), případně jednání méně závažná, která však ve svém souběhu dosahují obdobné intenzity (tzv. pronásledování na kumulativním základě). Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006.52, č. 1066/2007 Sb. NSS, konstatoval, že újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Stěžovatel však během předcházejících řízení netvrdil nic, co by takovým obavám nasvědčovalo. V pohovoru sám stěžovatel uvedl, že by mu v Uzbekistánu nic krom nejistoty nehrozilo. Azylové řízení slouží k mezinárodní ochraně pronásledovaných osob, a pokud se taková osoba dožaduje azylové ochrany, je jejím zájmem vylíčit ve správním řízení všechny rozhodné skutečnosti. Stěžovatel měl v průběhu správního řízení reálnou možnost poukázat na všechny problémy vztahující se k zemi původu. Z informací o zemi původu shromážděných žalovaným nevyplynula existence objektivní hrozby po případném návratu stěžovatele do země původu, a to ani ve světle jeho tvrzení ve správním řízení. Ekonomická nejistota nebo odmítnutí partnerky rodinou stěžovatele důvodem pro udělení mezinárodní ochrany není a v žádném případě tyto důvody nelze podřazovat pod hrozbu pronásledování v zemi původu.

[16] Vzhledem ke všem tvrzením během správního i soudního řízení stěžovatele se Nejvyšší správní soud ztotožnil se žalovaným i městským soudem v tom, že důvodem žádosti stěžovatele je snaha legalizovat pobyt v České republice.

[17] Jak správně poukázal i městský soud, Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že potřeba legalizace dalšího pobytu není zákonným důvodem pro udělení azylu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004-43 nebo ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69). K legalizaci pobytu slouží pobytové režimy dle zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel nenapadá rozhodnutí správního orgánu ve věci pobytového oprávnění, ani rozhodnutí o správním vyhoštění. Stěžovatel žádal o udělení mezinárodní ochrany. V posuzované věci proto nemá být hodnocena případná existence důvodů znemožňujících vycestování, nýbrž existence důvodů pro udělení mezinárodní ochrany jako souboru oprávnění a povinností, které stát v duchu mezinárodního uprchlického práva, potažmo mezinárodní ochrany lidských práv, poskytuje jednotlivcům, jimž ochranu není schopen poskytnout jejich stát původu (rozsudek NSS ze dne 5. 3. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-58, bod 35).

[18] Skutečnost, že v České republice žije stěžovatelova partnerka s dítětem, není dle judikatury Nejvyššího správního soudu důvodem ani pro udělení humanitárního azylu. Jak

plyne z rozsudků ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004-60, a ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, bod 9, či usnesení ze dne 18. 2. 2021, č. j. 5 Azs 311/2020-29, bod 14, sloučení rodiny, resp. zachování stávajících rodinných vazeb obecně nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele, pro který by mohl správní orgán humanitární azyl udělit, nejsou-li dány další významné skutečnosti, které by jeho udělení opodstatňovaly (např. přírodní katastrofa či vážné tělesné postižení apod.). Stěžovatel žádnou podobnou okolnost v řízení před žalovaným ani v následném soudním řízení neuvedl.

[19] Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že v tomto případě nebyly splněny ani podmínky pro poskytnutí doplňkové ochrany. Novelou zákona o azylu provedenou zákonem č. 173/2023 Sb., byl s účinností od 1. 7. 2023 zrušen § 14a odst. 2 písm. d), který stanovil možnost poskytnutí doplňkové ochrany, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Navíc, rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, č. 4589/2024 Sb. NSS, uzavřel, že dokonce ani před účinností této novely nebyly správní orgány při posuzování žádosti o doplňkovou ochranu pro porušení čl. 8 Úmluvy povinny bez vazby na stát původu zkoumat žadatelovy sociální a rodinné vazby na území České republiky. Doplňkovou ochranu by bylo možné udělit toliko v případě, že by žadateli v případě jeho vycestování hrozila vážná újma ve státě *jeho původu*, nikoli tedy újma týkající se stěžovatelova soukromého a rodinného života v České republice, vzniklá jen v důsledku jeho vycestování z České republiky.

[20] Nejvyšší správní soud konstatuje, že jeho ustálená a jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a že ji městský soud následoval. Neshledal ani zásadní pochybení městského soudu, jež by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost proto svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto je ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná a Nejvyšší správní soud ji odmítl.

[21] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., č. 4170/2021Sb. NSS). Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu